

Úkaz a jev

Když mluvíme o ukazování, je zřejmě jeho ‚subjektem‘ to, co se ukazuje, eventuálně ten, kdo se ukazuje; naproti tomu když mluvíme o jevení či zjevování (se), je subjektem nikoli to, co se jeví (vyjevuje), nýbrž ten, komu se něco nebo někdo jeví (vyjevuje). Totéž, o čem můžeme říci, že „se“ to ukazuje, se někomu může vyjevovat nějakým způsobem, zatímco někomu jinému se to vyjevuje jinak – záleží hodně na přístupu, na schopnosti zareagovat, zaregistrovat. Ovšem velmi důležité je v takovém případě přezkoumat povahu onoho „totéž“, totiž povahu onoho „téhož“, které se (jako subjekt) ukazuje. Pokud vezmeme v úvahu čas a proměnlivost věcí, musíme přiznat, že se „totéž“ může ukazovat alespoň v jistých mezích (kterým ovšem také musíme věnovat pozornost) rozličně, rozmanitě. Naprosto zřejmé nám to je jistě u živých bytostí. Každá živá bytost se vyznačuje tím, že se nějak zrodí, nějak žije (a postupně stárne) a nějak hyne. Po celou dobu svého života zůstává čímsi jednotným, celým („jedním“), ale stále se také proměňuje (při zachování kontinuity). V průběhu těchto proměn se ovšem proměňuje i to, jak se taková bytost ukazuje, a proměny tohoto ukazování nejsou vůbec nijak vázány na to, zda to někdo pozoruje a nějak registruje či vnímá. Ačkoliv můžeme mít právem za to, že jde opravdu o jednu jedinou (celostnou) bytost, ta se přece nikdy neukazuje najednou jako celá, nýbrž ukazuje se postupně jak roste, jak se vyvíjí, a také jak se hýbe, pohybuje – tedy proměňuje. To, že jde navzdory všem proměnám o jednu jedinou bytost (tedy celek), se vlastně nikdy přímo a samo neukazuje a dokonce se to ani nemůže ukázat, ale musí to být někým pochopeno jakožto jev, tedy právě jakožto vyjevující se celek. A to zajisté znamená, že to tak být pochopeno nemusí, tedy že se to může jevit dokonce jako mnohost, množina, hromada. (Proto je také ona sjednocenost, celost živé bytosti něčím nevnímátným, smyslově přímo neuchopitelným – tedy také „nefotografovatelným“.)

(Písek, 170128-1.)